

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inseerate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 25. julija 1902.

Politični oddelek.

Boj z davčno administracijo.

Že več let stara in od leta do leta naraščajoča nevolja občinstva zaradi odmerjevanja osebne dohodarine je končno z elementarno silo butnila na dan.

Temu pojavu se ni čuditi, kajti nevolja občinstva je do cela opravičena in je le kranjska ponižnost in potrpežljivost vzrok, da so ljudje toliko časa molče prenašali krivice, ki jim jih dela davčna oblast.

Ne da se tajiti, da je tega nekoliko kriva vlada. Baron Dipauli je nekoč v državnem zboru izjavil, da mu je krvavo žal, da je glasoval za novi davčni zakon, s katerim se je uvedla osebna dohodarina in poslanec Abrahamowicz je dejal v svojem velikem govoru v tej zadevi, da je ministrstvo s svojimi naredbami rečeni zakon popolnoma popačilo.

Toda to meri na sistem sploh, in proti temu se davkoplačevalci na Kranjskem šele v drugi vrsti pritožujejo. V prvi vrsti je občinstvo ogorčeno radi tega, ker je davčna administracija uvedla popolnoma sistematično zvišanje davka, ne meneč se zato, če je zvišanje opravičeno ali ne.

V tem oziru se postopa tako kruto in tako neutemeljeno, da se to ne more dovolj ostro ožigosati.

Poizvedbe kažejo, da se je letos zaračunilo ljubljanskim davkoplačevalcem dohodka za petdeset odstotkov več, kakor pred tremi leti. To je pa le povprek računano, kajti znani so slučaji, da je davčna oblast letos zaračunila posamičnikom po 100 in po 200 % več dohodka kakor lani ali predlanskim, dasi so se razmere glede zaslužka jako poslabšale, v tem ko rase draginja od dne do dne.

Pri tem zviševanju postopa davčna oblast popolnoma svojevoljno in brez ozira na dejanske razmere. Tudi če kdo s pravilnimi trgovskimi knjigami do vinarja natančno dokaže svoj dohodek, se mu ne verjame. Zgodilo se je celo, da je kdo rekel: Morda so knjige ponarejene!

Pa tako se ne postopa le pri trgovcih in obrtnikih, pri katerih se končno vender le mora po prostem prevdarku izračunati približni dohodek, postopa se tako tudi z ljudmi, ki imajo fiksne dohodke, pri uradnikih, uslužbencih in delavcih. To je najbolj značilno za postopanje davčnih oblastev. Če se pod službeno prisego zvišuje davek ljudem, glede katerih se davčna oblast vsak trenotek lahko prepriča, koliko imajo dohodkov, potem je to javen škandal prve vrste in če merodajni krogi temu počenjanju z drakoničnimi kaznimi ne naredo konec, postanejo sokrivci tistih, ki davkoplačevalcem v doma in namenoma krivico delajo.

Čitalo se je te dni, da je postopanje davčnih oblastev tako, kakor da bi hotela finančna uprava davkoplačevalce ruinirati. To je povsem opravičeno očitiranje, davčna oblastva postopajo res tako in zato je tudi treba, da se proti temu divjanju dvigne organiziran odpor. Združiti je treba vse moči, kajti sicer morajo davkoplačevalci izkrvaveti.

Pri tem odporu imajo prvo besedo davkoplačevalci sami. Vsakdo, komur je bilo predpisanega le za jeden sam vinar davka preveč, naj vloži rekurz. Ti rekurzi so kolka prosti. Kolikor več rekurzov se vloži, toliko bolje, kajti število rekurzov je dokaz, kako se čuti občinstvo krivično obdavčeno in oškodovano.

Drugo besedo imajo državni in deželni poslanci. V deželnem zboru kranjskem sta se poslanca dr. Majaron in Luckmann že opetovano zavzela za davkoplačevalce in ostro obsojala postopanje

finančne uprave. To se seveda zopet zgodi, saj so se razmere znatno poslabšale.

Končno pa je tudi treba, da davkoplačevalci pri volitvi svojih zastopnikov v komisijo za odmerjenje osebne dohodarine izvolijo može, ki bodo imeli voljo in zmožnost se brezobzirno in če treba tudi z obstrukcijo ustaviti vsaki najmanjši krivici.

Boj, ki meri na to, da se zagotovi pravično in zakonito obdavčenje, se mora odločno dvobojevati. A morda bi ne bilo napačno ko bi se tudi drugim oddelkom finančne uprave posvetila večja pozornost, kakor doslej, kajti razne dogodbe pričajo, da je pri finančni upravi na Kranjskem nekaj gnilega in to je treba v javnem interesu kakor tudi v interesu vsacega posameznika korenito izrezati.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Mirno in tiho tečejo sedaj pogajanja mej dunajsko in mej ogrsko vlado zastran nagodbe. O veletežavni zadevi veterinarstva, ki je bila izvor velikim zlom in povod velikemu nasprotju mej obema državnima polovicama, se je tudi že doseglo sporazumljenje in splošna sodba je, da se tako zgodi tudi pri vseh drugih prepornih točkah.

Deželni zbor. — Večinoma so deželni zbori zaradi poletne vročine že pretrgali zasedanje in se bodo šele na jesen zopet sešli. Nekateri pa zborujejo še. V štajerskem deželnem zboru je bila te dni razprava o volilni reformi. Nemški nacionalci so napravili načrt popolnoma po svojih strankarskih potrebah, tako, da sebi zagotove večino. Preminjevalne predloge, tudi če so bili še tako opravičeni in utemeljeni, so vse odklonili, na kar je manjšina zapustila dvorano. Vsled tega je bilo razpravljanje in sklepanje o volilni reformi nemogoče in je ista brčkone za letos pokopana, ter se bodo nove volitve vršile še po starem volilnem redu. — Tirolski deželni zbor je vlada zaključila, ker se je bala, da začno Italijani zaradi trentinske avtonomije obstrukcijo. Pogajanja mej vlado in mej italijanskimi in nemškimi poslanci se nadaljujejo in vlada upa, da bodo imela uspeh. — V dalmatinskem deželnem zboru so letos debate jako živahne. V ospredju stoje narodna in državno-pravna prizadevanja Hrvatov. Posebno senzacijo je obudil govor poslanca Biankinija. Ta je rekel, da je Hrvatom lahko žal, ker so se borili za Avstrijo proti Turkom, zakaj če bi bili prišli pod Turčijo, bi bili danes lahko svobodni in neodvisni, kakor so Srbi in Bolgari. — V češkem deželnem zboru se je začela v sredo proračunska razprava. Pri tej priliki so Vsenemci izrekli, da se ne udeležijo spravni konferenc, ki jih pripravlja vlada, dokler ne bo uveljavljen nemški državni jezik. S tem so spravne konference v naprej obsojene.

Kallay — odstopi? — Skupni finančni minister in voditelj uprave Bosne in Hercegovine, g. Benjamin pl. Kallay je končno vendar dogospodaril in odstopil. To se zgodi, čim uredi gotove stvari v bosanski upravi. V prvi vrsti stoji mej temi stvarmi tajni dolg v znesku 20 milijonov, ki ga je napravil Kallay. Ta dolg se poplača iz denarja, ki je dovoljen za zgradbo bosanskih železnic in čim bo stvar v redu, pobere Kallay kopita. Tako se vsaj v obče sodi. Kallayev naslednik bo Madjar: ali sekcijski šef Talian, ki je bil kraljevski komisar pri letošnjem srbskem cerkvenem kongresu in čigar je žena Srbkinja, ali pa bivši generalni konzul v Srbiji Burian.

Češko-nemška sprava. — Jasna izjava čeških poslancev, da na noben način ne dopuste parlamentarne rešitve nagodbe, ako se jim ne da zadoščenje za razveljavljenje jezi-

kovnih naredb, je prisilila ministrskega predsednika, da poskusi doseči mej Čehi in mej Nemci sporazumljenje tako, da bi niti Čehi niti Nemci nagodbe ne pobijali iz političnih nagibov. Körber bi rad dal Čehom neko zadoščenje, ali če neče, da na mesto češke obstrukcije stopi nemška obstrukcija, mora pridobiti Nemce, da bodo zadovoljni. Körber hoče v ta namen pri spravni konferencah predlagati, naj privolijo Nemci, da se zopet uvede češki notranji uradni jezik, Čehi pa naj za to Nemcem koncedirajo narodne kurije v deželnem zboru. Čehi pa s tem niso zadovoljni in ker tudi Vsenemci o kaki spravi nečejo ničesar vedeti, dokler se ne uvede nemški državni jezik, bodo najbrž Körberjeve nade na spravne konference splavale po vodi.

Francija. — Monarhisti in klerikalci na Francoskem poskušajo sedaj provzročiti veliko politično krizo. Povod temu je, da je vlada dala zapreti blizu 3000 redovniških šol. Zdaj prirejajo združeni nasprotniki republike v raznih krajih večje ali manjše demonstracije proti vladi, a vender ne morejo provzročiti nič tacega, kar bi moglo vlado spraviti v stisko. Vse kaže, da se bo končanje redovniških šol brez posebnega hrupa izvršilo.

Italija. — Potovanje italijanskega kralja v Petrograd je že sedaj povod mnogim razpravam o pomenu in namenu sestanka ruskega carja in italijanskega kralja. Sodi se, da se je pri ti priliki doseglo porazumljenje mej Rusijo in Italijo glede dveh važnih vprašanj mejnarodnega pomena: glede balkanskega vprašanja in glede vprašanja o posesti ob Sredozemskem morju. V angleškem parlamentu se je kar naravnost trdilo, da so Italija, Francija in Španjska sklenile ligo, kako si mej seboj razdele severnoafriško obrežje. Angleži so seveda silno vznemirjeni, ker menijo po vsi pravici, da je ta zveza naperjena proti njim in da je ta zveza silno nevarna, ker stoji nekako pod protektoratom Rusije in sme gotovo tudi računati na rusko pomoč.

Obrtnija.

Pravica pekov.

V zadnji seji trgovske in obrtne zbornice kranjske je prišlo na razpravo tudi važno vprašanje, ali smejo branjevci za kruh, ki ga prodajajo, sami narejati testo. Zadruga pekov in kolačnikov v Ljubljani je vložila pri mestnem magistratu vlogo, v kateri prosi, da bi se branjevcem in prodajalcem kruha, ki niso donesli dokaza usposobljenosti za izvrševanje pekovskega obrta, prepovedalo, izdelovati testo za kruh, ki ga prodajajo. Mestni magistrat je tej prošnji ustregel. Nekateri interesentje so se proti temu pritožili, in c. kr. deželna vlada je zbornico vprašala za mnenje o tej zadevi.

Zbornica se je že v svoji plenarni seji dne 4. marca l. 1898. izrekla o tem vprašanju. Zavzela je stališče, da prodajalci kruha, izdelujoči sami testo, ne segajo v pravice pekov, če dajo to testo peči upravičenim pekom, češ, da izdelovanje testa ni subsumirati pojmu rokodelskega obrta in da ima značaj domačega obrta. Odsek je to vprašanje iznova temeljito pretresel, prišel do zaključka, da je zapustiti dosedanje stališče, in sklenil častiti zbornici predlagati, da se izjavi, da branjevci in prodajalci kruha, ki ni-